

شرافت، دبیر تخصصی جشنواره شعر رضوی کرمان مطرح کرد شعر رضوی باید از نظر شعریت در اوج باشد

جشنواره شعر رضوی با مخاطب ارتباط مداوم داشته باشد * حدود ۱۰۰۰ اثر به جشنواره رسیده است

کشور افغانستان داریم که همچنان ادامه دارد و قرار است اختتامیه‌ای نیز در این کشور برگزار شود.

تاریخ آن مشخص است؟

احتمالا اواخر ذی‌العقده اختتامیه‌ای مستقل برای شاعران افغانستان خواهیم داشت و عزم برگزارکنندگان جشنواره در این خصوص جزم است. بنابراین، فراخوان همچنان ادامه دارد ولی همین که ۱۰۰۰ اثر به جشنواره می‌رسد، حائز اهمیت است. ضمن اینکه انتخاب برگزیدگان بدون هیچ ملاحظه‌ای بوده و این‌طور نبوده که حتما یک افغانستانی باشد یا حتما یک خانم باشد و حتما یک شعر سپید باشد. اصلا این‌طور نبوده است. اشعار کدگذاری‌شده به دست داوران رسید و خروجی این تنوع را داشت که چهار اثر سپید در کنار آثار کلاسیک برگزیده شد، خانم‌ها حضور پررنگی در بین برگزیدگان دارند، از شاعران افغانستان نیز در بین برگزیدگان داریم، شاعرانی که بیش از ۴۰ ساله هستند هم در بین برگزیدگان داریم. زمانی جشنواره محدود به جوان‌ها بود اما چون موضوع عرض ارادت به امام (رضاع) است، شاعران نزدیک به ۵۰ ساله هم برگزیده شدند. انتخاب داوران ما انتخاب متنوعی است و یکدیگر را تکمیل می‌کردند. هم اشعاری داریم که می‌تواند در فضای رسانه ارتباط خوبی با مردم بگیرد و هم آثاری که می‌تواند با نخبگان ادبی ارتباط خوبی برقرار کند. این گستره مخاطب در بین آثار وجود دارد.

آیا جشنواره امسال نسبت به دوره‌های قبل وجوه شاخصی دارد؟

دوره‌های قبل را تجربه نکردم و درباره آن، دوستانی که از نزدیک جشنواره را تجربه کردند بهتر است اظهار نظر کنند اما در این دوره، بین‌المللی شدن از وجوه متمایز جشنواره است در حالی که تا سال‌های قبل، جشنواره ملی بوده است. می‌خواهیم بین‌المللی بودن، اسمی نباشد و رسمی باشد. همین است که برگزاری اختتامیه در افغانستان با وجود هزینه‌ها و سختی‌هایی که دارد، برنامه‌ریزی شده است. موضوع دیگر اینکه بین فراخوان و اختتامیه، سه برنامه در استان‌های قم، مازندران و یزد با موضوع نشست شعر رضوی داشتیم که راجع به شعر معرفتی امام (رضاع) و اینکه این شعر چه هست و چگونه باید باشد، مباحثی مطرح شد و به آسیب‌ها و پدیدها و نپدیدها پرداخته شد و این، حرکت تازه‌ای می‌تواند باشد و قرار شده ادامه یابد یعنی با اختتامیه جشنواره خاموش نشود بلکه به صورت ماهانه یا فصلی در استان‌های مختلف عطر امام (رضاع) را از طریق شعر، به مردم و مخاطبان و علاقه‌مندان برسانیم. البته به جز این، شش نشست نیز در استان کرمان با موضوع تخصصی شعر رضوی برگزار شد و قرار است این نشست‌ها ادامه

گروه فرهنگ‌و هنر: جشنواره بین‌المللی شعر رضوی کرمان امسال به بیست‌وهشتمین دوره خود رسیده است.

دبیر تخصصی این دوره، سید محمدجواد شرافت است که بیش از دو دهه در حوزه شعر آیینی حضور فعالی دارد. شرافت که برای نخستین بار دبیری این جشنواره را برعهده دارد، می‌گوید که یکی از وجوه تمایز رویداد بیست‌وهشتم با دوره‌های گذشته، بین‌المللی بودن آن است. مراسم اختتامیه جشنواره، علاوه بر ایران، در افغانستان هم برگزار خواهد شد.

او با اشاره به استمرار این جشنواره در حدود سه دهه تأکید می‌کند که ارتباط مداوم جشنواره شعر رضوی با مخاطبان بسیار مهم است و در این خصوص پیشنهادهای دارد.

او پیش از این، دبیر جشنواره‌های ملی و بین‌المللی متعددی از جمله جشنواره شعر جوان سوره، جشنواره شعر اشراق و جشنواره شعر عاشورایی بوده است. همچنین، در برخی جشنواره‌ها به عنوان داور و یا ناقد و شاعر و مجری مراسم حضور یافته است. کتاب «خاک باران خورده» مجموعه شعر مستقل شعر اوست. مجموعه شعر «همواره حسین» نیز شامل رباعی‌های عاشورایی که او از شاعران گوناگون انتخاب کرده است. پیرامون جشنواره شعر رضوی کرمان با او گفت‌وگویی انجام دادیم که در ادامه می‌خوانید.

وقتی صحبت از شعر رضوی می‌کنید به چه نکات و معیارهایی توجه دارید؟

پیش از پاسخ به این پرسش می‌خواهم چند قدرتی داشته باشم. اول از حضرت امام (رضاع) که اجازه دادند لباس خادمی بپوشم. بر سر ما منت گذاشتند تا توفیق خدمت‌گزاری داشته باشم. تشکر بعدی‌ام از دوستان خوبمان در اداره کل ارشاد کرمان است که حسن اعتماد نسبت به بنده داشتند و دوستان و اساتید و شاعران خوب کرمانی که با آغوش باز و خیلی کرمانه بنده را برای جشنواره در جمع‌شان پذیرفتند. جشنواره سال‌های متعددی در کرمان برگزار شده و امسال، دوستان این لطف را به بنده داشتند که در جمع آن‌ها باشم. از دوستان در بنیاد بین‌المللی امام (رضاع) هم تشکر می‌کنم که حسن اعتماد به بنده داشتند و تا این لحظه هم همکاری خوبی با این دوستان داشتیم. درباره شعر رضوی که سوال شما بود باید بگویم که وقتی به طور کلی، موضوع شعر آیینی را مطرح می‌کنیم، همیشه می‌گوییم شعر آیینی خوب ابتدا باید شعری خوب باشد، یعنی همه مولفه‌های یک شعر خوب را داشته باشد. شعر رضوی هم همین است. صرف اینکه عرض ارادت مؤمنان داشته باشم، شعر متعالی رضوی نیست. بله این شعر مفقود است و ما جوهریم ولی از لحاظ ادبی، شعر رضوی باید از نظر شعریت در اوج باشد و تمام مولفه‌های یک شعر خوب را دارا باشد.

در کنار آن، مباحث معرفتی نیز بسیار مهم است یعنی ما از یک شعر رضوی بوی امام (رضاع) را استشمام کنیم. وقتی یک شعر رضوی می‌خوانیم انگار از یک زیارت برگشته باشیم. وقتی شعر رضوی می‌خوانیم، چند نکته بیشتر راجع به زندگی امام (رضاع) بدانیم. این، شعر متعالی رضوی است که بتواند ما را با رفتار یا گفتار امام آشنا کند، شعری که ما را از نام امام به مرام امام برساند. اگر چنین اتفاقی بیفتد، خیلی شعر تأثیرگذارتر و عمیق‌تر و دقیق‌تری خواهیم داشت، اما چون امام (رضاع) قدم به چشم ما گذاشتند و در ایران هستند، نه که میهمان ما باشند بلکه میزبان ما هستند، تمام خاطرات

گفت‌وگو

حجت‌الاسلام زکریا اخلاقی
داور جشنواره:

شعر جوان رضوی از لحاظ محتوا باید غنی‌تر شود

گروه فرهنگ‌و هنر: با دوری ۱۰۰۰ اثر، برگزیدگان بیست‌وهشتمین دوره از جشنواره شعر بین‌المللی رضوی کرمان مشخص شدند. حجت‌الاسلام زکریا اخلاقی شاعر و منتقد ادبیات معتقد است که اشعار رضوی از لحاظ کیفیت و کمیت رشد خوبی داشته‌اند اما جشنواره باید برای ارتقای سطح آثار نیز برنامه‌ای داشته باشد. گفت‌وگو با او در ادامه می‌خوانید.

اولویت جشنواره شعر رضوی چه باشد خوب است؟

جشنواره باید در کنار فراخوان و مسابقه و دعوت شاعران به ارائه آثار موجودشان، برنامه‌ای هم برای ترغیب شاعران، به‌ویژه شاعران جوان به خلق آثار تازه در ساحت شعر رضوی، و ارتقای سطح آثار آن‌ها داشته باشد. اقداماتی همانند ارتباط با شاعران و آموزش و نقد آثار آن‌ها در فضای مجازی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی در استان‌ها، و معرفی کتاب‌هایی در موضوع شخصیت امام رضا علیه‌السلام و آثار و معارف آن حضرت مؤثر است. شعر رضوی اگرچه در این سال‌ها رشد کمی و کیفی خوبی داشته است، اما دو نکته قابل توجه در شعرها وجود دارد، یکی سطحی بودن کارها، و دیگری همانند بودن بسیاری از آثار که ناشی از تقلید و تکرار است. عزیزان برگزارکننده باید در این دو جهت قدری سرمایه‌گذاری کنند و شاعران را به سمت نوآوری و عمق بخشیدن به شعرهایشان جهت‌دهی کنند.

نتایج برگزاری نشست‌های جشنواره شعر رضوی در استان‌های دیگر چیست؟ به نظر شما این نشست‌ها ادامه داشته باشد یا خیر؟

تا آن‌جا که بنده اطلاع دارم این نشست‌ها بی‌نتیجه نبوده، و بحمدالله تحرک و نشاطی در دوستان جوان ایجاد کرده است. البته نباید به شعرخوانی و شنیدن شعر شاعران استان‌ها اکتفا شود، بلکه باید به صورت کارگاه‌های آموزش و نقد ادامه یابد، و چون با یکی دو جلسه حضوری نمی‌شود همه راهنمایی‌های لازم انجام گیرد، خوب است یک گروهی در فضای مجازی تشکیل شود و چند تن از اساتید لطف کنند، وقت بگذارند و شعرها را نقد کنند و راهنمایی‌های لازم را برای دوستان جوان داشته باشند.

جشنواره در سیاست‌گذاری و سوق دادن شاعران کشور در جهت معارف رضوی چه نقشی می‌تواند داشته باشد؟

همان‌طور که عرض کردم شعر جوان رضوی به لحاظ محتوا باید غنی‌تر شود، و این کار در گرو تلاش شاعران جوان در مطالعه منابع مربوط به شخصیت امام رضا علیه‌السلام است. جشنواره باید در سه بخش تاریخ زندگی حضرت، روایات و معارف منقول از آن بزرگوار، و شعرهای برجسته و طرازی که در مورد آن حضرت سروده شده است، منابع مطالعاتی معین کند، و کتاب‌ها و آثار مناسبی را که در این زمینه وجود دارد، معرفی کند، و در صورت امکان خود آن کتاب‌ها یا فایل آن‌ها را در دسترس شاعران قرار دهد. البته روشن است که کار اصلی بر عهده خود عزیزان شاعر است که تلاش کنند و بی‌آن‌که در ورطه شعارزدگی گرفتار شوند، این آموزه‌ها و معارف را در شعرهایشان به نمایش بگذارند.

پیدا کند.

امسال اولین دوره‌ای است که به‌عنوان دبیر تخصصی در این جشنواره مسئولیت داشتید اما حتما قبلا جشنواره را رصد می‌کردید و در جشنواره‌های دیگر هم حضور داشته‌اید. آیا برای بهبود جشنواره شعر رضوی کرمان و ارتقای سطح آن برای دوره‌های آینده، پیشنهادات خاصی دارید؟

اولین تجربه‌ام در جشنواره شعر رضوی کرمان است اما تجربه‌های دیگری با سایر جشنواره‌ها داشته‌ام. ارتباط مستمر و مداوم با مخاطبان بسیار مهم است. محدود کردن جشنواره به صرف فراخوان و اختتامیه خیلی کم است. از هزار اثری که به جشنواره امسال رسیده، بسیاری از شاعران، شعرشان عیار و ظرفیت خوبی داشته اما ایراداتی داشته‌اند که از مراحل مختلف داوری کنار گذاشته می‌شوند. ارتباط با این شاعران که برخی نوجوان و جوان هستند و گفتن این نکات به آن‌ها، می‌تواند مفید باشد. در واقع، ارتباط با بدنه عمومی و تخصصی شاعران که از طریق نشست‌های استانی می‌تواند برقرار باشد، بسیار تأثیرگذار است. نکته دیگر اینکه ذهنم همیشه درگیر این موضوع بوده وقتی در فراخوان‌ها، شعر کلاسیک را اعلام می‌کنیم و در کنار آن، بخش‌های دیگر عنوان می‌شود، معمولا شعر کلاسیک پررنگ‌تر می‌شود. البته در جشنواره امسال، حضور دوستان در شعر سپید هم پررنگ بوده است اما برگزاری و اعلام فراخوان‌های مستقل در قالب‌های خاص در طول سال می‌تواند یک پیشنهاد دیگر باشد. مثلا یک سال، جدا از این جشنواره اصلی، هر شش ماه یک‌بار فراخوان داشته باشیم و یک سال فقط ترانه و سال بعد فقط شعر نیمايي و یک دوره فقط شعر سپید و دوره بعدی فقط دوبیتی مدنظر قرار گیرد. این، خیلی می‌تواند کمک کند که دوستان تخصصی‌تر وارد شوند. این هم یک راهکاری است که شاید مدنظر قرار گیرد.

اگر صحبت دیگری دارید بفرمایید.

تمرکز ما معمولا بر روی ادبیت کلام است، اما بر روی ادب و آداب کلام هم باید تمرکز کنیم. اگر اساتیدی با ما همراه شوند و مباحث معرفتی امام (رضاع) و القاب ایشان که هرکدام تعریفی دارد که ما ممکن است حتی آن را ندانیم یا از آن غافل باشیم را بیان کنند، کلام امام (رضاع)، حدیث مرو و دعای سحر امام (رضاع) و ... همه مباحث معرفتی دارد که باید بیشتر با آن انس بگیریم. زیارتنامه امام (ع) موضوع و مضامین بسیاری دارد. شهدای رضوی و آن‌ها که در آغوش امام (رضاع) جای گرفتند که سردار سلیمانی یک چهره شاخص هستند که امسال جزو موضوعات ویژه جشنواره بود، همه باید مدنظر باشد و کلمات امام (رضاع) که می‌تواند به زندگی ما کمک کند.

اینکه سبک زندگی امام رضایی را چقدر تجربه کردیم؟ اگر در فضای شعر این مسائل آورده شود، قطعاً مردم هم می‌توانند ارتباط بهتر و بیش‌تری برقرار کنند.

امیدوارم جشنواره در حد توان و بضاعتی که دارد در این زمینه‌ها بتواند کمک کند و امام عنایت کند و به فعالیت‌های دوستان برکت بدهد که خیلی زحمت می‌کشند، به خصوص دوستان ما در کرمان که من شاهد بودم شبانه‌روزی تلاش کردند تا جشنواره خوبی برگزار شود و اختتامیه هم صرفا یک مراسم نبوده، زحمت خود را چند برابر کردند تا به شکل ویژه‌تری به امام (رضاع) عرض ارادت کنند که انشاء... خداوند از همه قبول کند.